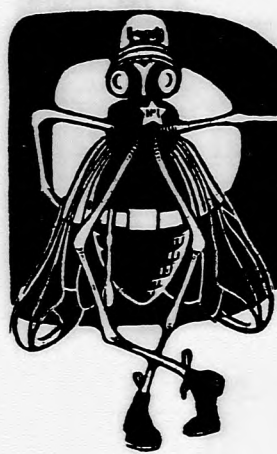

VOL. 21 ÉV.

10 SZÁM

DETROIT, MICH.

DONGÓ

1060—25 STREET, DETROIT, MICH.
ÁRA EGY ÉVRE 3 BETEG DOLLAR

1923 május 15

AZ UJ IDŐK SZELLEME

Csupa vas

(Kivasalta a vén Vas-aló)

Vas András vasalva
Vastagnyaku népet;
Igérges vastagon
Olvasásra szépet,
Ámde vaskalapot
Fejről le nem téphet.

Vasbilincs vastagszik
Odvas, zord sziveken;
Harmat-hamvas virág
Nekik már idegen,
Pénzt olvas a marok
Egyre vas-ridegen.

A vas-izmu magyar
Hureolja a vasat;
Boldog, ha a vasért
Bankókat olvashat
S "ködmönlére sűrűn
Ihat "lemen-vas"-at.

A vas-marku Élet
Durva vasalója
Déliabok Vas-át
Maga előtt szórja
S kurta-vasat veret
Vas-akat íróra.

SZIVES TUDOMÁSUL

A "Vas András" című könyv kapható a következőknél:

Cleveland, O.: Bazsó András, 2773 E. 79 Street.

Connellsville, Pa.: Body Andrásnál.

Flint, Mich.: Babinesák Pálnál. ...

Trenton, N. J.: Oláh Mihály, 25 Adeline Street.

Youngstown, O.: Mihók Sándor, 601 Dollar Bank Bldg.

Columbus, O.: Kecán Sándorné, 1838 Washington Ave.

Perth Amboy, N. J.: Orveez Imre, 720 Catherine St.

Barberton, O.: Gáspár István, 205 Rosse St.

Passaic, N. J.: Tóth Pál, 212 — 3rd Street.

Granite City, Ill.: Németh Ferenc, 1602 Poplar St.

St. Louis, Mo.: Szabados J., 2023 So. Broadway.

Fredericktown, Pa.: Szopó Ferencnél.

Vegyes hírek

Csehországból kiutasítottak egy esomó magyar mágnást, Magyarországból pedig csapatostól szök-nének a nem mágnások, de a szegénynek még szöknie sines hová.

A franciák addig emlegették a német katonai szellemet, hogy végül mégis csak kiderült, hogy a német millitarizmus kismiska a franciákéhoz képest.

Madách születésének évfordulóját ünneplik. Most lenne igazán szükség Madáchra, hogy megírja a magyar nemzet tragédiáját.

Az amerikai magyarságnak mégis csak akadt halottja, akinek temetésén tizennégy pap vett részt. Hát mégse vagyunk nagy emberek nélkül.

Magyarországnak kölesönre lenne szüksége, de a kisántant nagyon ellenzi a kölesönt, mert még ebben is célzatosságot látnak. Folyton arra a magyar közmondásra gondolnak, amely szerint "Kölesön kenyér visszajár".

Markos Gyula — hír szerint — nemsokára kijön Amerikába holmi "tapasztalások" irányában. Csak el ne feledje, hogy még Amerikában is keveset fog az, aki sokat markol.

New York állam törvényhozása kimondotta, hogy ők többet nem minisztrálnak a "száraz" fináncoknak. Bizonyára azt akarják, hogy a fél Amerika New Yorkba költözzék.

A Dongó hátralékosai bizonyára arra számítanak, hogy még júniusban is lesz fagy, azért tartják magukat a "majd ha fagy" ősi jelszóhoz.

Az öreg Dongóhoz "Nyílt levelet intézett Berkó D. Géza, az Amerikai Magyar Népszava főszerkesztője. Vajjon kinyílnak-e a magyar szivek a nyílt levelekre?"

MAGYAROM!

Májusban fagyjon el a füled, ha ellopod a más Dongóját!

Megbízható

— ügyes —

embereket

keresünk

minden magyar lakta helyen, akik hajlandók a

Vas András

című nagyszerű könyv terjesztésére, illetőleg eladására.

Csakis olyanok jelentkezzenek, akik komolyan veszik a dolgot és akik szép keresetre akarnak szert tenni.

Jelentkezzenek mielőbb a következő címre:

Dongó

1060—25 St.
Detroit, Mich.

VIDÉKI KRÓNIKA

GRANITE CITY-ben a "fehér muli" részvénytársaság a minapában tartott közgyűlésén egyhangulag elhatározta, hogy Volstead "apánknak" közkölségen nyaralót épített a Szahara sivatag közepén. Egyben pedig óriási lelkesedéssel megválasztották díszelnöknek és oklevelét egy "ködmönlevés" hordó dongájára pingáltatták egy elsőrendű cimfestővel.

Az egyik granite cityi bodi komoly szándékkal látogatást tett egy lányos háznál, ahol szívesen fogadták és ugyancsak kínálgták a féltve őrzött "subalével". Vaesoránál egy kis őszi bor is került az asztalra és a háztűznéző bodi az asztal alatt lábnyomásokkal akarta jelezni szíve érzelmeit. Miután pedig a lábnyomásokat viszonozták, a bodi majd megpukkadt örömben. Mikor aztán a bodi hazafelé indult, a leendő anyós kikísérte és a kis kapuban a nyakába borult azzal az örvendetes kijelentéssel, hogy másnap megindítja a válópört. A bodi nagyokat nyögött zavarában és szörnyen szabadkozott a kitüntetés ellen, mire a leendő anyós nagymérgesen becsapta a kis kaput és leszidta a bodit: "Maga szemtelen, hát akkor miért nyomkodta a lábamat egész este az asztal alatt?"

Buffalóban az egyik bodi szörnyen dicsékedett holmi kalifor-

niai felhőszakadás következtében elázott társaság előtt, hogy az egyik bodija házasodik és ő lesz a nagyvőfély, már tanulja is erősen a rigmust. A gyárban is feszített az angliusok előtt, hogy "máj frend gát meri, áj bi beszten". Csakhogy a lagzi napján is elment dolgozni, mert más lett a nagyvőfély és a bodi úgy megharagudott emiatt, hogy még a vaesorára se ment el a lakodalmas házhoz. Az anglius bodik megkérdezték tőle az elmaradás okát és a bodi azt válaszolta, hogy nem tetszett neki a nyszolyó leány, hát azért maradt ki a lagziból.

Passaicon három muzsikus elkerülközött május elsején az egyik szalonba, ahol cefetül mulattak a bodik. Az egyik mulató odaszólt a bandának, hogy huzzák el neki a huszár-nótát, mert ő valamikor huszár-gyerek volt Lembergben. Össze is verte a huszár gyerek az "opceocokat" úgy, hogy még most is varas tőle a két bokája. Erre aztán felbuzdult a szalonos is, hogy aszongya ő meg "snájder" volt, hát neki meg huzzák el azt a "sárgalábu" nótát. Rá is penditettek a cigányok és a szalonos ur úgy felrugta a lábát, hogy a huszár gyerek orráról lekapta a "pulitért"

Két passaicai bodi muffolt egy volt "restórantost". Jól is ment

minden; az utolsó fordulónál a gazda azt mondta, hogy még a pincéből is el kell vinni valamit. Megörültek a muffolók, hogy abból a "valamiből" nekik is jut. Lementek a pincébe, ahol egy hordó volt esapra ütve. Rögtön nekiálltak és és megcsavarták a csapot, de nem jött semmi a hordóból. "Nines abba semmi" — vélekedett bánatosan az egyik. A másik erre megszagolta a dugót és diadalmasan ordított: "Tokaji van ebben komám!" Hirtelenül szeget ütöttek a dugóba, hogy szelet kapjon a hordó és az egyik olyat csavart a csapon, hogy a kezében is maradt a csap egészen. Akkor tudták meg, hogy a tokaji már régen kiment a hordóból. A szakértő bodi erre sirva borult a hordóra: "No, én sem leszek többet vincellér".

A VÖRÖS KERESZTES

kitüntetés a címzésnél azt jelenti, hogy a Dongó várja a hátralékos betegeket. A dupla vörös kereszt pedig igazi veszedelmet jelent.

MEGJELENT!

Reményi József több mint 600 oldal terjedelmű kétkötetes regénye.

"Jó hinni"

A REGÉNY ÁRA 2 DOLLAR.

A szerző kezevonásával bordázott antique papíron készült példány ára: 5 dollár. Rendelésével együtt küldje be a pénzt is erre a címre:

Reményi József

700 HURON ROAD,
CLEVELAND, O.

Még 30 napig

VAGYIS EGY ÁLLÓ HÓNAPIG

egy szép könyvet

KAPNAK A DONGÓNÁL MINDAZOK AZ
ELŐFIZETŐK

teljesen ingyen

akik beküldik az előfizetést egy esztendőre és mellékelnek a
a 3 beteghez

csekély 5 centet

A POSTAI KÖLTSÉGEKRE ÉS CSOMAGOLÁSRA.

A D O N G Ó

CIME:

1060—25th St., Detroit, Mich.

Muffol Miska

FŐBURDOS SZAVALATAI

ODAVAN az egész gyönyörűség, mer Micsigány kontriba ojjan hó esett mályusba, hogy még a pocok is kifagyott a földből. Így azutég egy darabig nem lehet még ıbojázni, mán pedig igen fentem rá a fogam, merhogy unom a városi lebegőt, akit harapni lehet. No, de lesz még zöd gyepp sűrű bokorral.

A ziszt jangsztni bodi meg hajnalba szokott felkelni oszt akkor ment vizitbe egy házho, ahonnan a miszter elment a sapba oszt a miszisz igen félt magába. De a zőreg karavány kileste a bodit oszt rajta nyitott, a bodi meg a zágy alatt hasalt ijettébe. De hogy a vén karavány hegyesítette rá a körmejit, hát kimászott a bodi oszt repülő masina lett belüle. Ugy lerepült a zaptészrül a zudvarra, hogy csak ugy nyekkent. A zudvaron azutég a száraz földön uszni kezdett a bodi de ugy, hogy mind legyütt a náz a képirül meg a térgyeirül. A szomszéd miszter meg a zablakbul leste a zuszó bodit, aki azóta a zelső lábára is sántit.

Ohijóba meg a zegyik katonaviselt miszter, aki órajtosan ki vót képezve, elment egy lyó baráttyáho disznót ölteni oszt nyóc éles gojóval meg is ölte. Oszt hogy később hóvilág is vót, hát a miszter elkezdte a miszisz apját szidni, akitül a katonaviselt ember igen rángatta a fejét, merhogy nem teccett neki. A zasszony egy kicsinyt elkotyogta magát, oszt erre a miszter megbérmálta. Mikor a katonaviselt ember esztet látta, hát kiment a másik rumba oszt magára huszta a zajtót. Később a miszter elment keresni a zőreg katonát, de nem tanáta sehol,

még a zablakot is nyitva hatta maga után, akin kiszökött a katonaviselt bácsi.

A zallentáni bodinak meg girarét mondott a komája, merhogy sokat átjárogatott hozzájuk. Eccer oszt a bodi felöntött a hóvilágbul oszt nagy pekesen átment a komáho, akinek hamarosan megmarkolászta a nyakát. A koma erre elővette a hóvilágos üveget oszt megbékéltek. Másnap a bodi vette a kuffertot oszt elmuffolt másfele, de nem soká ette a zidegeny kenyeret, mer aszondi még a kalács is fekete a kománé nélkül. Hát ijjen bolondos némejjik bodi.

De nem szavazok mán többet mer csakugyan kisütött a nap, osztég babot ütlet a zegyik miszisz, hát megyek karózni, mer a hab ugy terem, ha karóra mászhat. Oszt dacól!

Magyar lapokból

Fár hete már, hogy megjelent a magyar könyvpiacra Kemény György, kiváló magyar poétának, Vas András című verses mesekönyve, mellyel Kemény György mintegy a koronát tette fel irodalmi működésének tetejére. A 12 részből álló költemény valóban sikerült alkotásnak mondható minden tekintetben. Tartalma, nyelvezete és egész tendenciája a magyar faj apoteózis, melyet oly elragadóan örö-

kitett meg a könyvben Kemény György, a poéta. A sok viszontagságon általment Vas András élettörténete a legreálisabb és legmegkapóbb rajza azoknak a szenvedéseknek és küzdelmeknek, melyeken szinte majdnem minden egyes amerikai magyar embernek által kellett gázolnia, míg az érvényesülés hegyére feljuthatott, már t. i. aki oda feljuthatott. Mert bizony sokan összeroskadtak az élet nagy országútjának szélén, mielőtt megtalálták volna Amerikában azt, a mit keresni ide kijöttek.

Keménynek ezen alkotásán rendkívül meglátszik Arany János hatása, kit ő eszményképének vett a költészetben. Szébbnél szebb allegóriák, szikrázó humor, mindegyütt véve maradandó értékűvé teszik ez alkotást, melyről szeretnénk többet írni és melyből egész részleteket is szívesen közlenénk, ha ezt lapunk korlátolt volta meg nem akadályozná.

A gyönyörű könyv, melynek fedelét művészi címkép díszíti, belől pedig a szerző arcképével van ellátva, — egyszerű kötésben két dollárért, — díszes kötésben öt dollárért kapható a szerzőnél, kinek címe: 1060 25th St., Detroit, Mich.

Ajánljuk össze honfitársaink pártoló szeretetébe. (Az "Amerikai Magyar Reformátusok Lapja"-ból.)

HONFITARS!

Hát meddig kell még neked zongorázni azokért a betegekért?!

MÁJUS ELSEJÉTŐL

kezdve csakis azok kaphatják a Dongót, akiknek rendben van az előfizetésük.
AKIK MÁJUS ELSEJÉIG BEKÜLDIK EGY ÉVRE SZÓLÓ ELŐFIZETÉSÜKET, VAGYIS

HÁROM BETEGET

és mellékelnek csekély ÖT CENTET a postai és csomagolási költségekre, azok kapnak ráadásul a Dongótól

EGY SZÉP KÖNYVET

Igyekezék tehát az előfizetés bővebbé tételével erre a címre:

DONGÓ

1060 — 25th STREET,

DETROIT, MICH.

Vas András

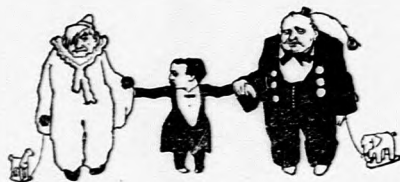
VERSEMESE A VANDORMADA-
RAKRÓL.

(A budapesti "Szabad Szó" cikke)

KÖNYVET hozott nekünk a posta messze Amerikából. Vas Andrásról szól, aki kivándorolt a tengerentelre és osztozott azon a sorson, a mely a busz magyar kivándorlók osztályrésze nagy Amerikában. Ezer és százezer jó magyarnak szomorú kálváriáját írja meg ez a könyv fenséges verssorokban. Írója: Kemény György, a detroiti "Dongó" szerkesztője. Nagy magyar költő. Arany János egyenes utódja, leszármazottja, méltó tanítványa. Gyönyörűség elmerülni Kemény György Vas Andrásában. Gyönyörűség a csengő-bongó rímek szépségét lélekkel felszívni. Az ember szinte önkénytelenül felkiált, olvasván Vas Andrást: Micsoda remek magyarság! A magyar nép lelkének mily fenséges ismerése. Hogy lehet az, hogy valaki, aki már évtizedek óta Amerika idegen levegőjét szivja, annyira tudjon magyarul, annyira benne éljen az alföldi magyarság lelkületében. Vas András, bár Amerikában íródott, bár egy gondokkal küzködő amerikai magyar költő írta: belekerül a magyar irodalom történetébe és maradandó alkotása a magyar génuszunknak.

Kévs a mi helyünk, hogy méltóan jellemezzük Kemény György hatalmas művét. Terjedelemben is nagy, tartalomban is rendkívüli ez a könyv, a mely elsőrendű amerikai papíron, 188 nyomtatott oldalon, tetszetős külsőben szól az amerikai magyarokhoz: "Magyarok, ne sajnáljátok értem azt a néhány dollárt, vegyetek, olvassatok, merüljete el bennem és akkor lélekben újra az Alföld rónáin, a Dunántul lankáin, Erdély bércei hegyein, völgyein otthon lesztek.

Lesz alkalmunk Vas András meséiből mutatót közölni. De ezúttal csak arra szólítjuk fel amerikai magyar olvasóinkat, hogy szerezzenek meg Vas Andrást. Soha el nem múló, lelki gyönyörűséget szereznek meg vele.

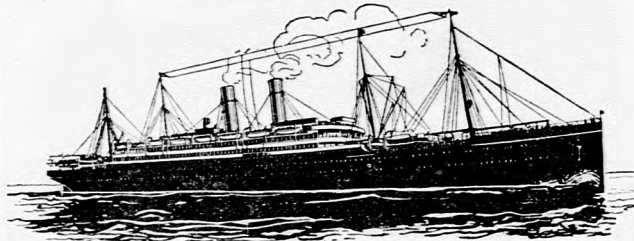
FÖLDIKÉM!

A cséplőgép húzza el a nótát, ha potyán olvasod a Dongót!

H I R D E T M É N Y

THE Great Northern Steamship Co.

(Incorporated)
BOSTON, MASS.

Hírül adja, hogy most teszik meg az intézkedéseket havonkénti
\$110-os körutazásra Európába és vissza

Boston — Southampton
\$110

EGY UT é65

Csatlakozás

London, Liverpool és
Le Havre-ba

Boston — Gothenburg
\$138

EGY UT \$75

Csatlakozás

Christiania, Stockholm, Helsingfors, Danzig, Riga, Copenhagen.

FENTI ÁRAK MAGUKBA FOGLALJÁK A VASUTI KÖLTSÉGET AZ OLYAN ÉSZAKRA FEKVŐ PONTOKIG, MINT STOCKHOLM.

A társaság körülbelül kétezer utasnak a szállítását tervezi havonként. Tegye meg intézkedéseit a mostani évadban való utazáshoz.

Az utasok életét

MINDIG-MELEG BIZTONSÁGI RUHÁK

védik, melyek megóvják őket az elmerüléstől és veszélytől.

Egy utazás oda és vissza, beleértve a hajón való ellátás összes költségeit, nem kerül többé egy odahaza való nyaralásnál. A Great Northern Steamship Company főtelevése oda-irányul, hogy kielégítse az országban egyre növekvő igényt, egy olcsó egyszersmind tökéletesen kényelmes és kellemes tengerentuli utazás iránt. Haladó szellemű üzletemberek szervezték ezt, kik felismerték a kivételes alkalmat, mely most az Európába való olcsó utazásban rejlik, az olyan intelligens emberek számára, akik meg

akarják tekinteni Franciaország harceit, Shakespeare hazáját, Skandináviát, az éjféli nap országát, stb. Ez egy egyszeri alkalom az életben! Annak látszik de sokkal több annál. A társaság egy állandó szolgálatot akar megteremteti, mely egy osztályu alapon, mintája lesz a kitünő tengeri utazásnak. Hogy ez szerény haszon mellett elérhető, már be lett bizonyítva és részletesebben is megvan magyarázva prospektusunkban. Nagyon érdekesnek fogja találni.

AZT IS MEGMUTATJUK ÖNNEK, HOGYAN LEHET RÉSZTULAJDONOSA EGY OLY VÁLLALKOZÁSNAK, MELYRŐL AZ UTÓBBI ÉVEKBEN SOKAT BESZÉLTÉK

Vágja ki és küldje be nevével és címével együtt.

A. WIKSTROM
Information Dept.
Edmunds Bldg., Suite 54.
Boston, Mass.

Kérek egy utazásra vonatkozó teljes felvilágosítást:
(Jelölje keresztlettel) Egy ut oda-vissza)
Magyarországba .....
Angolországba .....
Franciaországba .....
Németországba .....
Svédországba .....
Norvégiába .....
Dániába .....
Finnországba .....
Balti országokba .....
Oroszországba .....
Név .....
Street vagy R.f.d. ....
Város v. helyiség .....
Állam .....

A. Wikstrom
Information Dept.
Edmunds Bldg., Suite 54
Boston, Mass.

Résztulajdonosa szeretnék lenni a Great Northern Steamship Company-nak.

Kérem küldjenek prospektust és teljes felvilágosítást.

Név .....
Street vagy R.f.d. ....
Város vagy helyiség .....
Állam .....

Hirek "Pencelvánia"-ból

VESTABURGON a Verhovaysták nagyban készülnek a május 30-án tartandó mulatságra, ahová persze zeneészek is kellenek s ezért kiküldtek egy két tagu bizottságot, hogy megfogadják a füstösöket. El is ment a két bodi egész Uniontownba, merthogy ott van elég a füstösökből. Megfogadták a bandát annak rendje-módja szerint és elindultak hazafelé. Brownsville-ben kiváltották a vasuti jegyet Vestaburgig és várták a gőzöst. Nemsokára meg is érkezett a gőzmasina és a két bodi szórakozottan beült a kupétába s nyugodtan várta a vonat indulását. Indulás után vették észre a bodik, hogy nem jól van a dolog, mert a masina visszafelé viszi őket. Nem voltak restek és ketten háromszorra ugrottak ki a vonatból, de szerencsére a biléta ott maradt a zsebükben. Mivel pedig a vonat aznap nem ment már Vestaburg felé, hát elhatározták a bodik, hogy gyalog mennek haza, de vasuton, mert a biléteért ugyanis megfizettek. Utközben megállapodtak abban, hogy megolvassák Bronsvilletől Vestaburgig a vasuti "tájsz"-okat, legalább ennyi hasznuk lesz. Mire azonban hazaértek, olyan fáradtak voltak, hogy elfelejtették a "tájsz"-ok számát és nem tudtak velük elszámolni. A bodik csak a bakancs talpát sajnálták, merthogy igen elkopott a vasuton, de a tagtársak megnyugtatták őket és kárpótolták a bodikat a bakancs-talpakért.

Keresztelőben voltak a mariannai bodik a minapában s a ködmönletől úgy bedurrantottak, hogy azt se tudták: fiuk-e, vagy lányok? Két bodi éjfélután mégis csak nekivágott a nagy utnak. Mikor nagynehezen elértek az egyik lakása elé, egyikük se tudta, hogy tulajdonképpen melyik is lakik ottan. Végre is elhatározták, hogy bemennek mind a ketten és ott majd kiderül az igazság. Be is mentek, de ott se tudták eldön-

teni a dolgot s végül is abban állapodtak meg, hogy lefekszenek és majd reggel kibujik a szeg a zsákból. Igen ám, de közben az eszükbe ötlött, hogy esetleg baj is lehet a dologból s így csak "sifták"-ban alhatnak. Előbb az egyik fekszik a diványra, a másik pedig "vaccsol", azután meg fordítva lesz a dolog minden két-három órában. Csakhogy alig fekiült le az egyik, a másik azt gondolta, hogy legalább is 24 órája alszik és lerángatta a diványról, de a másik is így tett és reggel nem tettek mást, mint rángatták egymást a diványról. Reggel azután benyitott a miszisz és kiderült az igazság. Az ottlakó bodi szörnyen nagy legény lett és mondogatta, hogy mégis csak neki van igaza. Meg is örült az igazságnak úgy, hogy dolgozni se ment, hanem egész nap mulatott. A másik bodi erre kijelentette, hogy ő se mehet dolgozni, mert neki meg a lakását kell még keresni. Így azután kettesben mulattak a bodik egész nap és pedig "sifta" nélkül.

Az avellai magyarok bucsut mondtak a "ködmönletnek" és egy magyar se maradhatott ki ebből a bucsuzkodásból. Az egyik miszter úgy felöntött a garatra, hogy haza sem akart menni addig, amíg fel nem pántlikázták. Hazatérőben egyre azt dalolta, hogy "aki a babáját igazán szereti", de másnap a miszisz emelőruddal szedte ki a bodit az ágyból, aki viszont úgy megtáncoltatta a szomszéd misziszt, hogy annak még a harisnyája is elveszett.

Kulpmonton a bodik elhatározták, hogy ölnék egy süldőt és így lesz majd a nyárra is száraz kolbászuk. Meg is vették az ártányt és egy bodi vállalkozott a hentessegre, de mikor disznóölésre került a sor, a hentes bodi nem jelentkezett. Végre is az egyik ünneplő vállalkozott mükedveió hentesnek, lekapták a süldőt a négy

lábáról és a hentes bodi elkezdte jobbról-balról döfködni az áldozatot, sőt nagyobb biztonság kedvéért még a püspökfalatjába is odabökött. Az ártány igen elhervadt a sok szurkálás után, a bodik rárakták a szalmát és meggyújtották, csakhogy a süldő nem szerette a füstszagot és meg akart szökni. Erre a hentes bodi rávetette magát és odakiáltott a többieknek, hogy hozzanak hamar egy karót meg drótot, majd odakötik a süldőt a karóhoz meg a szalmát a hátára. Ugy is történt, csakhogy nemcsak a süldő sérteje égett le, hanem a hentes bajsa is lepörkölődött és ráadásul az orra olyanra dagadt, akárcsak a Lehel kürtje. Azóta nem tanácsos előtte a disznóölést emlegetni.

Keiseren az egyik majner bodi szörnyen virtuos, ha felönt a holdvilágból. A minap is holdvilágos volt a bodi, mikor "juni miting" volt és a Dongó beteglátogatóját akarta leszámoltatni, aki egyuttal a testület jegyzője is. A beteglátogató hajlandó volt a bodival leszámolni kint az utcán, de ekkor a bodinál rögtön csütörtököt mondott a nagy virtus és hamarosan visszavonult a "kis házba". Másnap a majnában újból rájött a bodira a virtus és a villamos áramot akarta leszámoltatni, de az nyakon csipte a virtuos bodit és úgy vágta a kárék közé, hogy két oldalbordája beszakadt. Azóta nagyon elment a bodi kedve a leszámoltatástól.

KERESZT

Ha a címzésnél keresztet lát a neve mellett, gondoljon a stólára és küldje be a betegeket, mert "nem élhet a levegőből az ur jámbor Dongója."

HALÁL ELLEN

NINCS ORVOSSÁG — MONDJA A
RÉGI PÉLDABESZÉD.

Amelyik clevelandi magyar háznál a
Halál kopogtatott, jusson eszükbe

The Jakab Co.

magyar temetésrendező és balzsamozó
intézete, amely a legjobban berendezett
a városban.

Betegszállító kocsik állanak rendelkezésre. — Lakodalmakra és keresztelőkire a legjobb gépkocsikat tartja.

8923 BUCKEYE ROAD,
CLEVELAND, OHIO.
— MINDKÉT TELEFON. —

DONGÓ

Megjelenik havonta kétszer
Szerkesztő: KEMÉNY GYÖRGY
Rajzoló: KEMÉNY JÁNOS

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Amerikában egy évre.....\$3.00
4 hónapra \$1.00
8 hónapra \$2.00
Magyarországra egy évre.....\$3.50

A DONGÓ CIME:
1060—25th Street, Detroit, Mich.

DONGÓ

HUNGARIAN COMIC PAPER
PUBLISHED SEMI-MONTHLY
Editor: GEORGE KEMENY

Entered as second-class matter July
15th, 1916 at the Post Office at
Detroit, Mich., under the Act, of
March 3, 1897.

Vigyázó János

MEGFIGYELÉSEI

MÁJUS hó 13-án, az "Anyák napja" volt az Egyesült Államokban. A virágkereskedők méregdrága áron eladtak egy csomó virágot és ezzel leván. Nagyon helyesen jegyzi meg egy kiváló amerikai ujságíró, hogy az anyáknak ne csak egy nap szóljon az esztendőben s akkor is inkább a virágkereskedőkké legyen a nap, hanem az esztendő mind a 365 napja legyen az anyáké, akik megérdemelnék minden tiszteletet nemcsak a gyermekek szüléséért, hanem inkább azok gondozásáért és felneveléséért. Amely népnél nem tisztelik

az anyaságot, az a nép nem érdemli meg azt, hogy megmaradjon.

Olvasom az egyik amerikai magyar napilapban, hogy Mr. Edward W. Hatch new yorki ügyvéd a Jay Gould hagyatékának rendezéséért 65 dollárt kap munkájáért óránként. Hozzáteszi az illető lap, hogy a "legszebb ügyvédi munkadíjat kapja Mr. Hatch, amit csak azért érdemes feljegyezni, mert már egészen elszoktunk attól, hogy a mai kor is megbecsüli a szellemi munkát".

Hát bizony a mai korban nem valami tulságosan becsülik a szellemi munkát s kivétel talán csak éppen az amerikai nemzet, amelyre pedig úgy általánosságban szeretik rákenni, hogy csupán az üzlet iránt van érzéke, csak az izomerőt becsüli és lenézi a szellemi értéket. Pedig a szellemi munkát nem becsülik és nem fizetik meg sehol sem úgy, mint éppen Amerikában, ahol vannak ujságírók, kik évente százezreket keresnek s egy regényíró nem is olyan régen kétszázötven ezer dolárt keresett egyetlen könyvének első kiadásával.

Ne tessék megijedni, nem magyar ujságírókról és írókról van itt szó, akik sokszor örülnének, ha 65 centet keresnének munkájukért óránként ott, ahol egy kőműves is másfél dollárt kap óránként. Az amerikai magyar ujságírók és írók nem pukkadnak meg a jólétől. Tessék csak végigtekinteni és mindjárt kibújik az a bizonyos szög a zsákból. Eddigéle még minden Amerikába került író

állandóan küzdött a nyomorral. Gyűjtögetni kellett a szerencsétlen Sima Ferencnek, koldusbotot kellett adni a még szerencsétlenebb Rudnyánszky Gyulának, aki vakkoldusan tért meg közülünk az ősi rögre. De hogy állunk az élőkkel? Pólya László itt botorkál köztünk. Szécskay György magyar ajtókon kilinesel, hogy eladja könyveit. Szabó Lászlónak az a szerencséje bizonyos határig, hogy lelkész és így még sem kopik fel az álla. Tarnócy Árpád csontvázzá dolgozza magát hetilapjánál és így tovább.)

Azt mondják, hogy semmi sem új a nap alatt. Igaz lehet, mert lám felfedeztek egy parédás nevű új csillagot, amelynek átmérője 250 millió mérföld s a nap csak olyan mellette, mint egy porszem a labda mellett. De azt mondják, hogy ez sem újság, mert hiszen régen hirdették, hogy a mi napunknál sokkalta nagyobb napok és csillagok vannak még a világűrben. Hanem az már igazán új lenne a nap alatt, ha az amerikai magyarság véleménye megváltoznék az írókat és költőket illetően. Mi egyszerűen kimondjuk azt, hogy az íróknak és költőknek nyomoruság a bére és ebben meg is nyugszunk szépecskén. Pedig fészkes fülemilét! Az íróknak és költőknek van legalább is amnyi jussuk a földi javakhoz, mint teszem azt a — kőműveseknek.

Május 30-án, "Decoration Day", vagyis sirdiszítés napja lesz az Egyesült Államokban. Törvényes ünnep ez, amely elsősorban a hazafias érzésnek akar áldoz-

ni azzal, hogy virágot helyez a nyugvó katonák sírjaira. De nemesak a volt katonáknak szól a kegyelet. Helyezzen virágot kiki saját kedvesei sírjára s egyuttal temesse el magában a régi nemtörődömséget. Ez lesz a legszebb "Decorati-on Day".

KÖVETENDŐ PÉLDA

"Mellékelve küldök egy tizest. Sziveskedjék a Dongót továbbra is küldeni címre, azonkívül kérek egy Vas Andrást ötért a jobbikból, egyet pedig a közönségesből. A jobbikat Magyarországra akarom küldeni egykori tanítómnak, akinek magánkönyvtárából sok könyvet koptattam valamikor és így le akarom róni régi adósságom egy részét vele szemben."

W. Hoboken, N. J.

KRANICH ISTVÁN.

Ehez a levélhez nem kell sok magyarázat. Hányan és hányan vannak itt olyanok, akik hasonlóképpen róhatnák le a régi adósságot? Vajon hány Kranich István akad az amerikai magyarok között?!

HÁTRALÉKOSOK

Minden hátralékos kapott értesítést és pedig utóljára, ezután már csak az utolsó ítélet jöhet, ha nem szurják le a betegeket.

Dr. FARKAS GÉZA

5000 DOLLÁR BIZTOSÍTÉK
AZ ÁLLAMNÁL

Magyarországi és itteni peres ügyek gyors és pontos elintézése. Pénzküldés, jogi tanács és hajójegy.

FORDULJON HOZZÁM BIZALOMMAL.
1958 Genesee Street, Toledo, Ohio.

"Samu" ápol

K. Nénik és Bácsik! Szomorodott szívvel jelentem, hogy ápoló lett belőlem, merthogy az édes anyám két hét óta nagyon beteg, hát elvittek minket másfelé, hogy legyen egy kis pihenésünk. Második hete olyan vagyok, mint egy megszületett angyal, mindössze is csak egy pár oszlopot festettem feketére, de hát jussom volt hozzá, merthogy mi most gyászban vagyunk, hát az oszlopok is gyászoljanak. Az oszlop gazdája mérges volt egy kicsit, de hát majd megbékül, vagy fehérre festi az oszlopokat.

Egyébként szemfüles ápoló vagyok és úgy a szívemen viselem a dolgot, hogy az édesanyám medecináját is meg akartam inni. Gondoltam, hogy így hamarabb felgyógyul. De észrevették a dolgot és azóta nem segíthetek rajta úgy, ahogy szeretnék. De azért Mothers's Daykor, vagy is az Anyák napján, szedtem az édesanyámnak egy csomó árvácskát, merthogy most mi is árvák vagyunk az édesapámmal

együtt, aki olyan derék szakácsnő, hogy kávé helyett babot örölt a többi testvéreimnek früstökre. De nem lett belőle nagyobb baj, mert most ő az ur a háznál. Nem sokat beszélhetek most, mert mindjárt befogják a számat, azért csak tisztelem a többi magyar Samut, meg kis lányok mamáit és ha megnövök, akkor majd mindenkinek küldök az Anyák napján virágot, de nem árvácskát.

MAGYAROM!

A michigani "Dávid király" legyen nálad főburdos, ha potyán olvasod a Dongót.

"WILD CCAT" FÖLDEK

Louisiana állam északkeleti részén van egy nagy darab földem, amelyen furatási jogot adok érdeklődőknek. —
Cím: R. S. McGowan Court House, Eldorado, Arkansas.

MAGYAR KUGLIZÓ

A McKeesport-i és környéki magyarok kedvük szerint kigolyózhadják magukat

URBÁN JÓZSEF

hatalmas kuglizójában, amelyben hét pálya van.
516 Walnut St., McKeesport, Pa.

W. H. SCHWARTZ

Első magyar ügyvéd és hitelközjegyző
Ohio államban, 512 Society for Savings épületében, Cleveland, O.
Telefon: Cuhahoga Central 3350-R.
E-H Main 5720.

MAGYAR

TEMETKEZÉSI

VÁLLALAT

ÉS KOPORSÓ RAKTÁR

Temetéseket elvállal a legfényesebbtől a legegyszerűbbig a legjutányosabban

BICZÓ FERENC

8027 W. Jefferson Ave.

DETROIT, MICH.

Telefon: CEDAR 175

Világszenzáció

A zsidók jeruzsálemi temploma és Róma Szt. Péter temploma is egy és ugyanazon szittyá — vagyis magyar ivadéku ember telkén épült fel.

Nem én mondom, hanem a szentírás, melyet csak meg kell érteni, aztán minden világos lesz.

Samuel II. könyve 24. 16. részében írja. Monda pedig (a khitteus, tehát szittyá) Arauna (A Róna) Dávidnak:

Vedd el uram, királyom, ha te neked úgy tetszik, ezt a telket (ahol az arkangyal lángoló palossal a földre mutatott, a dögvész idején) és mutasd be áldozatodat, amint te akarod. Ime itt vannak ökreim, mindjárt áldozati anyagul és az ökrök igái a koszik, a szent áldozat számára tűzifa gyanánt.

És ez az Arauna (A Róna) jeruzsálemi jebuzeus az az amoreus, vagyis szkytta, **szittyá magyar ember volt**. Dávid azonban nem fogadta el az Isten dicsőségére felajánlott telket **ingyen**, hanem 50 ezüst siklust adott érte (50 ezüst forint), könnyű volt neki, mert drágábban már nem kaphatta volna meg.

S ez az, ami a legaranyosabb vonás. Akadhatnak sokan, akik azt mondhatják arra, hogy hiszen ott se magyarról, se szittyáról nincs egy szó sem. Ez igaz. De azoknak sietek megsgüni, hogy a **Hiveusok** (a mai Hevesiek), a **Girgazeusok** (a mai gyergyóiak), **Amoreusok** (a mai Jászok), **Periseusok** (a mai borsodi, baranyai, Győr-megyei Peérik), **Jebuseus** (Jó buzási kananita. Kun.) **Kananeus** (a mai kiskunsági kun) és **Kitteus** (Szittyá ős) ős szittyá: a Palesztinában eltörölt 7 szittyá nemzetség, azok, akik a zsidók egyiptomi vándorlása alkalmából, mind szittyá magyar törzsek voltak. (Pati. zsi. A tűz papjai). Naba-teusok. Naptisztelő szittyák), mint **Arauna** is (=A Róna), akiről külön meg van írva, hogy nem volt zsidó, hanem khitteus, vagyis ős szittyá.)

Idáig hát, talán rendben is volnánk.

No de hát még ha a jeruzsálemi templom szittyá telken épült is, hogy lehet azt mondani, hogy a Rómabeli Szent Péter temploma is ugyanezen Arauna (A Róna) nevű ember telkén épült?

Azonnal válaszolunk:

Arauna (A Róna) Amoreus volt. Vagy ha jobban tetszik, hát Jebuzeus, ami teljesen egy és ugyanaz, mint az eltörölt 7 kananita törzs is egy és ugyanaz a nép, akiről mi legközelebb ki fogjuk mutatni, hogy még máig is vígan élnek itt közöttünk, Magyarországon, (mert csak azokat törölték el, akik ellenállottak Jozsue esudájának, de akik Mediába, Mangriába, Baktóriába elmenekültek, az ő rokonaikhoz, vagy akik Jozsue nek behódoltak, azok máig is élnek). Mert a 7 kananits törzs is egy és ugyan az a nép, nyelv és vallás. Amint hogy Palesztina = Bál Ist. hona, Bél Isten hona egy és ugyanaz, vagyis kun szittyá ország. Ép ugy, mint Stambul = ős-ten-Bél = Bél Isten országa egy és ugyanez.

De hát hogy jövünk mi Jeruzsálemből Rómába, ugyanazon telekre? És ezt joggal kérdezheti bárki is. Bizony!

Ime tehát itt van arra is a felelet: Rómát tudvalevőleg Romulus és Remus építette Krisztus előtt 750 évvel, vagyis Mózes szerint Adámtól számítva 3333. évben.

Romulusz pedig az Ur szava kulesa szerint: Romulusz, azaz szittyán olvasva jobbról balra = **Szulom Or**, ami nem más, mint Szülöm-ör, vagy Szülöm Ár, vagyis Adám egyenes ivadéka. Ár, Áradat szülője, azaz Amoreus, tehát szittyá Ijász.

De vajjon mit jelent az Amore-us? Kettőspontozzuk, mert **édeni** szó, lesz: **ömöre üs!** De mert ezt Bábelnél megfordították, annyit jelent: **üs öröme**, vagyis Isten öröme, azaz: Ij-Ász. S mit jelent Remus? Olvassuk csak

szittyául jobbról balra. Lesz: Sumer, vagyis Szamor, sőt az ékíratok szerint, Szöm-ur. Boldogok, akik tudnak magyarul, mert azok azonnal tisztán fognak látni.

Mert Szöm, Szem máig is annyit tesz magyarul: Mag. **Termő mag**, nem látó szem, Szöm ur pedig annyit tesz: Mag ur, vagy **Magar**, sőt mag ár. De hát mondjuk, hogy ez véletlen vagy erőltetett magyarázat. Rendben van!

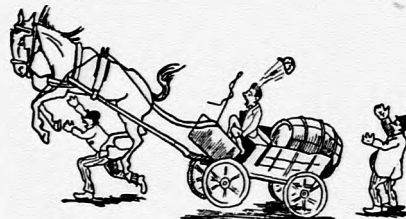
De aki magyarul tud, az azonnal meg fogja látni, hogy Amore-us = Üs öröme: a Róna, sőt A rauna = A Róna is ugyan az, mert Öröm-ös Örün-ös máig is egy fogalom a magyarban. Ép ugy, mint Roma = Amor, Ömör = öröm.

Nos tehát Romulus és Remus is ugyanazon ős Arauna, Amorus ivadéka volt, aki az ő telkét Dávidnak adta Isten dicsőségére. Dávid után 250 évre vándoroltak Rómába.

Nos hát így épült a jeruzsálemi zsidótemplom és a római Szt. Péter temploma is egy és ugyanazon szittyá ember ivadékanak a telkén.

Igaz ugyan, hogy ezt mi már latinul is megirtuk és a Nuntius ő nagyméltóságának el is küldtük, de az ő nagyon tudós magyar, vagy olasz titkára úgy látszik az ő sok teendői közben máig sem ért rá a cikket elolvasni, mert még máig is ott van.

(Igy csinál mindenből magyart Markos Gyula a "Magyar Herkó Páter"ben.)

MEGBIZHATÓ

és ügyes magyarokat keresünk minden magyarlakta helyen a "Vas András" című híres könyv terjesztésére. Csakis olyanok jelentkezzenek, akik komolyan veszik a dolgot.

Schwartz B.

2825 EAST 79TH STREET,
CLEVELAND, OHIO.

Hajójegyek minden vonalra.
Pénzküldés a világ minden részébe.

JOGI TANÁCS ÉS KÖZJEGYZŐI
ÜGYEK ELINTÉZÉSE.

Veterán Pesta

régi amérikási és Zöldfülü Marci

MARCINK, hát annyit mondok, hogy kutya meleg kontri a za Szent Lujz, de azér órájtos magyarok laknak a környéken mámind Gránát citibe, Medecinbe meg iszt szent lujzba. Mer hogy a szent lujzi magyarokkal nem sokat komázhattunk, hát nem is igen ösmerjük őket. De azér magyar házat mégis csak csinálnának, má meg is csináták kék papiroson, de közbe mindég jári a zereszd el a hajam, mer minden gyűlésen más akarnak, mind amit azelőtt akartak. Hát szóval ott is meg van a magyar betegség.

De azér a Káldor kiserkesztő ur jubhálgyán mégis csak nagy vót a mulactság, oszt a Lipták bandája ugy kitett magáér, hogy sok bodi oncec nélkül ment haza a báldbul. De Liptákék még harmadnap is talpon vótak, oszt végigmuzsikálták a zegasz környéket, mer hogy győzik.

Gránát citibe meg a zöreg Dongót maj megválasztották bakternek, de aszondi, nem fogadhati el a tisztességet, mer hogy tánciskolát csinának a Himler miszterrel, ahun ők lesznek az első táncosok. Hát nem is csuda, mer hogy kutya két táncos mind a kettő. De azér a gránát citii magyarok órájtos emberek oszt ugy szeretik a Habsburgokat, akárcsak a kecske a kést.

Szerettünk vóna még ott maradni, de hogy Dézitánba ászlót szentelnek a Verhovajisták, hát mondok, oda is elkék menni,

mer hogy még ott se vótunk, hát legyen szerencsájök hozzánk a dézitáni magyaroknak. A zöreg Dongónak is el kék oda menni, merhogy valami tiszteletes ászló koma, de nem gyühet velünk, merhogy még mindig fáj a lába, oszt nem győzné a zutazást vasuton gyalog.

Detroiti apróságok

Pálfi Istvánt nagy csapás érte. A napokban hirtelenül eltűnt a kutyája, a régen megszokott, hűsleges háziállat és most nem hallatszik ugatás a Pálfiportán. Keresték, kutatták a jószágot, de nem került meg sehol. Egyszerűen világnak ment, pedig embrsége sen bántak vele. Valaki azután kisütötte, hogy a Bodri azért ment világnak, mert a vidéken valami Habsburggyűlést tartottak és ezt már nem tűrhette a Bodri. Még csak gudbájt se mondott, de undorral eltűnt nyomtalanul.

Detroitban május 9-én csaknem térdig erő hó esett és a fák ágai letör-

tek a nagy hó sulya alatt. A detroitai időjárás olyan, mint a detroitai magyarok: hideg és szeszélyes.

*

Az egyik magyar ráéhezett a kolbászra és megevett vagy egy jó rőfnyit. Másnap azután elkezdődött a hacacaré: szédült a magyar cefetil. Napokig tartott ez a halni való állapot és végül is a kolbász megunta a börtönt s visszakiváncoszott azon az uton, amelyiken bement. Csakhogy szőrössé lett a börtönben s mikor a sápadzó magyar meglátta, így sopánkodott: "No, tán a Pálfi kutyája volt a kolbászban"?!
*

A detroitai magyar egyletek egy nagyobb szabású "magyar házat" akarnak építeni. De azután egy KIS békeséget is vgyenek a NAGY házba; mert mind a kettőre szükség van itten.

Tel.: Princeton 2584-R.

DR. MAJOROS JÁNOS
MAGYAR FOGORVOS

8820 Buckeye Road, Cleveland, O.
Rendelő órák: Hétköznap délelőtt 9-től este 8 óráig. — Vasárnap 2-5 óráig.

Uj magyar könyvek

A Budapesti Hirlap kiadásában

Tengermoraj

ÉS

Irredenták

cimen két uj könyv jelent meg.

A könyvek szerzője SZABÓ LÁSZLÓ, az Amerikában élő magyar költő.

A könyvek megszerezhetők EGY—EGY DOLLÁR-ÉRT a szerzőnél, kinek címe:

Rev. Lad. Szabó

P. O. Box 266

Franklin, N. J.

Esetek "Nyul Gyózi"-ból

PERTH AMBOYBAN az egyik miszter azon törte a fejét, hogyan lehetne úgy megélni, hogy ne keljen gyárban dolgozni; végre is kitanálta a módját: vett egy gebét és egy rozszant szekeret, hogy így ő már vállalkozó fuvaros lesz. Ugy gondolta magában, hogy már csakugyan nem megy többé a gyárba dolgozni. Legelső fuvarja homokszállítás volt, amint a fejrakott homokkal az illető házhoz ért, a paripa rögtön sztrájkba lépett és egy tapodtat se ment tovább. Két miszisz ajánkozott, hogy tolni fogják a szekeret, de a fuvaros miszter tiltakozott az ellen, hogy az ő szekerét misziszek tolják. Egy ottlevő miszter azt ajánlotta, hogy tegyen a fuvaros miszter a lova elébe egy ujságot, a

paripa nyulni fog a lap után és megindul a szekérrel. A miszter meghallgatta a tanácsot és a paripa elébe tette a lapot, de bizony a ló csak nem húzott; erre a miszter méregbe jött, de akkor egy másik miszisz azt ajánlotta, hogy az Elórét kell a ló elébe tenni, de erről már a miszter még csak hallani sem akart, mert ugymond, ha egyszer a paripa átolvasná az Elórét, úgy besztrájkolna, hogy hushagyó keddig sem indulna el. Végre a fuvaros miszter megunt a sok huzakodást és a sok gunyos ajánlatokat, kerített egy talicskát és ő maga hordta be a "járdba" a homokot, úgy mehetett tovább az üres szekérrel. Azóta nem tanácsos a miszternek ezt kiáltani: "Rozszant szekér, sánta ló". Mérgében csak annyit szól vissza: "Kend is arra jut, komám, csak vegyék".

Perth Amboyban az egyik miszter fát kapott a gyárban, ahol dolgozott és fogadott egy fuvarost, ki a fát hazaszállította neki. Miután lerakták a szekér fát, a miszter behívta a lakásába a fuvarost és alaposan felöntötték a garatra a ködmönlemből és a mérgesből úgy, hogy mire kijöttek, már a kapufélfát nézték miszisznek és elkezdték ölelgetni ugyanarra, hogy végre a kapufélfa helyett egymást

ölelgették, amiből nagyobb baj keletkezett volna, ha a szomszédok oda nem szaladnak. A mérgező adó misztert úgy vitték be kézben, a fuvaros misztert pedig saját szekeren szállították haza. Másnapra kissé mindeniket korholta a miszisz, hogy máskor ne a kapufélfát kezdjék csókolni, de mindakettő szomoruan nyögött az ágyban és végre mindegyik csak a tükört kérte. Tükörbe nézve csak akkor mutatnak igazán keserves bőjtí pófákat, a mikor meglátták, hogy a kalaptartón alig maradt pulitér. Ezekután ki mondhatja, hogy nem virtusosak a perth amboyi magyarok?!

Pert Amboyban az egyik cingel bodi a fölötti elkeseredésében, hogy sehol egy görlinek sem állíthatott május fát, keservében elhatározta, hogy önmagának állít. Ezen határozatát be is tartotta. Május elsején hajnalban kiment az erdőre, kiásott egy cseresznyefát és hazavitte; mire a nap felkelt, már el is ültette abban a jó híszemben, hogy jövőre az első termést majd egy új miszisz fogja leszedni. Azután a cingel bodi beköpött néhány mérgező és egész nap a cseresznyefa alatt ezt dalolta:

Ültettem cseresznyét,
Várom a termését.
Várom a szeretóm eljövését.

MAGYAR FÉRFI! MAGYAR NŐ! MAGYAR IFJU!

Te, aki távol szülőföldedtől nehéz verejtékkel keresed a mindennapi kenyeret, gondolsz-e arra, hogy itt künn a dollárért folyó erős küzdelem, a pihenés nélküli folytonos munka és gond gyorsabban megőröl. Gondolsz-e arra, hogy a betegség és halál könnyebben hozzád fér, ha tested-lelked cí van esigázva. Mi lesz akkor, ha a betegség vagy éppen a halál csakugyan utóla és nem gondoskodtál magadról és családodról? A mig bírod a munkát és van kereseted, van barátod is. De ha bajba jutsz, hiába vársz segítséget másoktól. Magadnak kell gondoskodnod magadról!

A mód megvan rá. Biztosítsd magad! Minél korábban megteszed, annál kevesebbe kerül, de még későn is jobb, mint soha!

Biztosíthatod magad biztosító társaságoknál, vagy egyleteknél. A biztosító társaságok osztalékot fizetnek a részvényeseknek, s így több fizetséget kívánnak; meg aztán nem érted jól a nyelvüket se s ha bajod van, mégis a honfitársadhoz kell fordulnod. Marad tehát az egylet. De egylet is sok van. Több, mint kellene. Van olyan, amelyiknek 50, 100, 500, 5000 sőt 20.000 tagja is van, akárcsak az államok, kisebbek és nagyobbak, például Szerbia vagy az Egyesült Államok. Az azután a Te dolgoz, hogy melyikben bizol meg jobban.

A Verhovay Segély Egyletnek 22.000 tagja van, s a legnagyobb magyar egylet.

Ha többet akarsz tudni róla, kérdezd meg akármelyik tagot, vagy fordulj közvetlenül a központhoz.

VERHOVAY SEGÉLY EGYLET

HAZLETON, PA.

Szót kérek!

BERKÓ D. Géza kolléga, az Amerikai Magyar Népszava főszerkesztője, a napokban "Nyílt levél"-ben válaszolt egy hozzáintézett levelemre. Berkó D. Géza kollégához intézett levelem "Vas András" című könyvemmel kapcsolatban íródott. Erre vonatkozólag ezeket mondja, a "Nyílt levél":

"Azért választottam az Amerikai Magyar Népszava hasábjait, hogy legutóbb hozzáam intézett levelére válaszoljak, mert nem tekinthetem magánügynek a "Kemény György ügyét".

Az amerikai magyarok negyed század óta élvezik Kemény György írásait itt az idegenben. Ön, kedves Kemény, életének legszebb éveit feláldozta a magyar kultúrának és mi a jutalom? Megromlott fizikum! Ön kedves Kolléga ur nem kér most sem könyöradományt senkitől. Terjeszteni, ismertetni kívánja a ragyogó tollal megírt "Vas András" című könyvet, amelynek minden sora az amerikai magyarságnak a lelkét és szívét tükrözi vissza. Remélem, hogy a Vas András szívesen látott vendég lesz minden amerikai magyar házában.

Remélem, hogy az amerikai magyarság némileg méltányolni fogja Kolléga ur munkáját és le fogja róni a hátlátást önnel szemben azaz, hogy sietni fog megrendelni a

"Vas András" című hősköteményét, hogy így a befolyt összegből megrongált egészségét minél előbb visszaszerezhesse, hogy még számos éveken át dolgozhasson családjáért és az amerikai magyarságért."

Mindenesetre köszönettel nyugtázom az irántam és a könyvem iránt nyilvánosan is bemutatott jóindulatot s legyen szabad a dolgok megérthetése végett rámutatnom bizonyos dolgokra.

Az elmúlt esztendőben néhány jóindulatu földim mozgalmat indított aziránt, hogy 25 éves amerikai magyar újságíráskodásom alkalmából ugynevezett "Kemény-Albumot" adnak ki és annak esetleges jóvedelmét bizonyos formában nekem szánják. A mozgalom részint a gazdasági pangás, részint pedig a jólismert magyar közönyösség miatt csődöt mondott. Egynehányan beküldték az Album árát és ezeket valami módon kárpótolni kellett. Akkor határoztam el, hogy befejezem az évfordulóra "Vas András" című könyvemmel, hogy így én adhassak valamit az amerikai magyaroknak emlékül és hogy az elmaradt Album helyett kárpótoljam azt a néhány előfizetőt.

A "Vas András" című könyv kiállítása nagyon sok pénzbe és meglehetősen sok munkába került, de reméltem azt, hogy az amerikai magyarság hamarosan szétkapkodja a könyvet, amely róla, érte és elsősor-

ban neki íródott. Ebbenvaló reménykedésemet nem váltotta valóra az amerikai magyarság, amelynek örökös emléket igyekeztem állítani a "Vas Andrással" a magyar irodalomban.

Miután pedig a "Vas András" nagy költségeit ki kell fizetnem, mert jóakaratu becsületes emberek pénze és munkája van befektetve, egypár jóindulatu újságíró Kollégám pár héttel ezelőtt azt ajánlotta, hogy az amerikai sajtóban egy kis propagandát csinálnak a mindenféle nagy feltűnést keltett könyvnek, mert hiszen az teljes lehetetlenség, hogy én személyesen végigházzaljam könyvemmel az amerikai magyarságot. Ez az országos házalás egyébként is olyan költséges lenne, hogy fölemésztené az alaptőkét a kamatokkal együtt.

Az amerikai magyar sajtóban megígért szíves támogatást is köszönettel nyugtázom, de a hosszúra kinyult készülődés és huzavona hovatovább azt a hitet keltik bennem, hogy ez a jóindulatu mozgalom is a "Kemény-Album" sorsára jut és talán akkor lesz majd belőle valami, ha egyszer hirtelenül kidülök a küzdők soraiból és majd egypár koszorut tesznek a koporsómra.

Egyebekben én már hozzászóktam mindenhez, hiszen 25 év óta vagyok Amerikában magyar újságos.

Magyar szeretettel

KEMÉNY GYÖRGY.

D. B. STONE

MAGYARUL BESZÉLŐ ANGOL
ÜGYVÉD

822 Leader-News Building, Cleveland, O.
A Superior és East 6-ik utcák sarkán.
Telefon: Main 7090 és Central 1383.

PETRÁS LAJOS

ügyvéd, városi tanácsos.

Irodái:
1039 GUARDIAN BUILDING
8915 BUCKEYE ROAD
Telefon: Main 2327. — Central 710.
Lakás telefon: Princeton 2408-W.

PÉCSI JÁNOS

HUS- ÉS FÜSZER-
ÜZLETÉBEN

mindig friss hus és fűszer áru
vásárolható.
513 S. YALE STREET
Phone Cedar 2156

PÁLFI ISTVÁN

501 S. YALE ST., DETROIT, MICH.
A magy. róm. kath. templom közelében.
Kapható nála mindenféle dohány,
szivar és cigaretta. — Imakönyvek,
szobrok és olvasók. Mindenféle karácsonyi ajándék és finom
cukrok.

Mit irnak az előfizetők?

Megkaptam a "Vas András" című könyvet és addig le se tettem, míg át nem olvastam. Mondhatom, hogy nagyon meghatótt. A könyv igazán érdemes arra, hogy minden amerikai magyar könyvei között az első helyre kerüljön. Biztos vagyok benne, hogy ha Arany János "Toldi"-ja mellé kerül, akkor "Toldi" csak büszke lehet a szomszédságra. A "Vas András" meséje úgy van megválasztva, hogy minden amerikai magyar talál benne önmagára alkalmazható részt. Kemény ur a "Vas András"-ban olyan emléket állított, amely mindennél jobban emlékünken fogja tartani az ön 25 éves irói, a Dongó 20 éves jubileumát és amely az amerikai magyarságnak s a magyar irodalomnak örök büszkesége lesz. Kívánom, hogy még számos ily alkotással gyarapítsa a magyar irodalmat.

Manbar, W. Va. **Mock V. Károly.**

Köszönöm a bennem való megbízást, de ez nem való nekem, mert nincs türelmem ahhoz, hogy ötször is megjelenjek egy helyen és hatodik ízben is mindig csak biztassanak, mint a cigány a lovát. Nem csodálom, hogy az öreg Dongó kimegy a béketüresből, mert én hamarosan kimentem belőle. Nem esinálnék én magyar ujságot, ha egy templom bankót igérenének is.

Niles, O. **Szabó Sándor.**

(Mit szólna Szabó honfitárs, ha vagy 20 esztendeig esinálna magyar lapot és állandóan csak biztatnák, mint a cigány a lovát, ha évente kéthárom ezer dollárkát ellopnanak tőle és ha tizenöt-ször is írna sok-sok hátalékosnak, de a fülük botját se mozgatnák?)

Itt küldök két új előfizetőt és remélem, hogy rövidesen több is akad.

Nagy örömmel vennénk, ha Kemény ur meglátogatna minket, mert vannak itt többen, akik Kemény urat személyesen ismerik és biztosan meglehetné őket Vas-alni. Itt hamarosan beköszöntött a karácsony s igaza van a Dongónak, hogy Michigan állam "megbitolja" Szibériát. Nem esoda, ha Muffol nem mehet ibolyázni és Marci fázik még az ókontris bekeesben is. Remélem, hogy az öreg Dongónak meggyógyult már a lába; ha lenne egy Ford-gépem, hát lehoznám ide, esakhogy még biciklim sines és én is gyalog járok. No, de majd csak eljön az az idő, amikor 5 dollárért lehet venni egy Ford-gépet. Akkor nekünk is virrad.

Kalamazoo, Mich. **Bodnár Pál.**

Itt küldök 4 dollárt és kérek két "Vas András"-t. Ebből a könyvből minden magyarnak meg kellene venni legalább a 2 dollárosat. Mert hiszen mi mindnyájan vándormadarak vagyunk, akik elszakadtunk a szülőházától, de még inkább azok vagyunk mi, akiknek szülőföldét is elrabolták a mócok. No, de eljön még az idő, hogy a kapanyél is elsül és a mócok nem találják meg a kijáratot se Erdélyből.

Lyndora, Pa. **Kajatin István.**

Gránátos magyarok

St. Louis mellett, a Mississippi folyó tulsó oldalán fekszik az Illinois állambeli Granite City, amit a magyarok csak Gránát City néven emlegetnek. Igazuk is van, mert olyan kemény magyarok laknak ott, mint a milyenek a híres gránátosok voltak hajdanában.

A gránátiai kemény köztársaságiak, akik "polgártárs" néven szólítják egymást. Ha valamelyikről kiderülne, hogy királypárti, azt még a határból is kihordanák.

Mindazonáltal a Németh-ekkel és Orosz-okkal jó lábon élnek a gránátiai kurucok, már csak azért is, mert ezek az idegen nemzetiségek ütik erősen a vasat a magyar ház mellett. És körülbelül előbb célt érnek, mint a st. louisaiak.

Hideg Sándor "száraz" szalonos nem is olyan száraz és nem is olyan hideg, mint a neve mutatja. Olyan jó husban van, hogy még télen sincs hidege, ebből azután látható, hogy egyáltalán nem száraz. Mikor pedig be-

szélni kezd, hát úgy belemelegszik, hogy akár Forró névre is hallgathatna.

*

A Dongó hátramozdítója Németh Ferenc, aki folyton a huncutság madzagját rángatja és így igazi fiók-Dongó. Azt mondja, hogy addig nem nyugszik, míg meg nem Vas-al és le nem betegit ott minden magyart.

*

és kitelik tőle, mert a gránátiai magyarok megisszák ugyan a testi italt, de a szellemi tápláléktól sem irtóznak. Ebben a tekintetben nagyon elválasztja őket St. Louistól a jó öreg Mississippi.

MAGYAR TESTVÉREM!

Megrendeltes-e már a híres "Vas András" könyvét?!

Itt a tavasz!

Ne hanyagolja el a házat, kertjét és portáját.

Fesse be a házat.

Ültesse be a kertjét.

Hozza rendbe a portáját és így kímélje meg a vagyonát.

A legjobb festékek, festő-esetek és létrák.

Mindenféle fű-, virág- és vetemény-magvak.

Kapák, ásók, metsző-ollók, gereblyék és egyéb kertészeti eszközök nálunk jutányosan beszerezhetők.

GEGUS TESTVÉREK

egyedüli magyar vas- és festékkeresedése Michigan államban

8130 West Jefferson Avenue,
DETROIT, MICH.

BALKÁNYI

FÉNYKÉPÉSZETI
MÜTERME

8014 W. Jefferson Avenue

DETROIT, MICHIGAN

Telefon: Cedar 3112

WEISS MÓR

HAZAI ÓRÁS és ÉKSZERÉSZ
THE JEWELER

7902 West Jefferson Avenue,

Detroit, Mich.

ELAD NAGYBAN ÉS KICSINYBEN.

TALÁNY

MI EZ?

tavaszz tavasz tavasz
tavasz **TÉL** tavasz
tavasz tavasz tavasz

A megfejtés díja: egy szép könyv.
A megfejtés beküldésének határideje: 1923 június 3.

Az április elseji számban közölt talány megfejtése:

Kakuk-fiók.

Helyes megfejtést küldtek be a következők:

Belenszky Péter, Kovács János, Nagy József, Mrs. S. M. Gutassy, Kertész k., Mészáros Gyula, Szopó Ferenc, Mrs. Jos. Balogh.

A jutalmul kitűzött könyvet Mrs. S. M. Gutassy (Phillipsburg) nyerte meg.

A közönség köréből

Perth Amboy, N. J.,
May 3, 1923.

IGEN TISZTELT KEMÉNY UR:—

Fogadja hálám és nagybecsülésem hatalmas és gyönyörű költői munkájáért, Vas Andrásért. Lantjának édesen-fájó zengése, mely soraiból szerte röpköd, befurta magát szívembe és ilyenkor a virágillattal telehitt májusi estéken dalra hangolja lelkem billentyűit és száll mámorosan az ének hegyen-völgyön át oda, ahol a sötét bányatorok várja örök éjével a napsugaras magyar puszták dolgozni, élni és érvényesülni akaró és akarni tudó vándor-madarait.

Könyve a mi életünk, a mi sorsunk szavakban újra éledő örök története, melyet áhitattal adok majd, ha eljön az idő, imádkozni akaró unokáim kezébe is.

Küldi meleg szeretét rajongó hive,
POTYAFI JÓSKA.

U. I. Szives engedelmevel volna egy kis megjegyzésem Vas Andrásról illetőleg.

Az egyetlen dolog, mit könyve hibájaként említhetek, hogy hősét nem rólam, vagy a hozzám hasonlókról mintázta, akikkel kapcsolatban valami lódarázs-esipést, meg gőzfűrészt szokott a Szerkesztő ur emlegetni, hanem egy egész könyvtárt rendeztet vele a saját házában a saját könyveiből, mintha bizony potyaolvasás nem is létezne Amerikában.

Ami engem illet, én nem háborgattam Vas Andrásért sem önt, sem a postát és még is olyan szépen beillik a többi potyán szerzett könyveim közé, mintha legalább is én lettem volna a legelső megrendelő.

P. J.

A táncoló ajtó

(Majner história)

Colorado államban a cameteri bányában dolgozott egy magyar miszter a fiával együtt. Egy napon a miszter közelében agyonütött egy a kő egy talián bányász. Természetesen a miszteren kiült a hideg verejték és más nap ugyancsak dideregve ment a bányába. A fiával együtt ballagott a miszter és egy helyen önműködő ajtó volt, amely hirtelenül magától kinyílt a magyar bodik előtt. Megijedtek úgy, hogy azonnal kiszaladtak a bányából és ijedten jelentették a "bósz"-nak, hogy mi történt velük. A "bósz" nevetve magyarázta nekik, hogy az ajtó magától kinyílik akárki előtt, de az öregebb bodi kijelentette, hogy ő már tizenhat éve dolgozik bányában, de eddig sose látott táncoló ajtót. Nem is ment vissza a bányába, sőt a "plézs"-ről is el-muffolt, mert szentül azt hitte, hogy a talián bodi jár kísérteni a bányában.

Jóralavó magyarok

Ujabbban a következő jóralavó magyarok szereztek előfizetőket a Dongónak:

Bazsó András Cleveland, Borbás Géza Nebo, Bényi Sándor Wallingford, Bodnár Pál Kalamazoo, Dravetz József Allentown, Keller János Allentown, Keller János Adena, Melko Mihály Macdonaldton, Marosy György Keiser, Németh Ferenc Granite City, Nagy József Bethlehem, Naményi K. József E. Chicago, Nyers István South Bend, Ónodi János Windber, Praek János Akron, Rakatzky Mihály Bridgeport, Szabados Z. St. Louis, Szabó A. Springdale, Soltész József Detroit, Szopó Ferenc Fredericktown, Terenyik György Lyndora, Vízslay János Pittsburgh, Vörösmarti János Palmer-ton, Agócs József Roebing, Rudik József South Bend, Oláh Mihály Trenton, Kassay Károly Chicago.

Fogadják mindnyájan a Dongó köszönetét.

MAGYAR TESTVÉR!

Meg vagy-e már derekasan Vas-alva?

A Dongó postája

N. F. Köszönet mindenért. Ha csak száz magyar így kívágná a rezet, sokkal vigabban donghatna a Dongó.

B. A. Muffol gondjaira bízunk.

M. V. K. Köszönet az elismerésért. Báresak teljesülne a kívánsága, de az amerikai magyarok nagy részénél sokkal fontosabb az irodalomnál az — ivodalom.

S. S. Kivánsága szerint faragunk valamit a küldött dolgokból.

K. J. A 10 beteget köszönettel vet-tük. Sok-sok olyan magyar van itt, aki küldhetne egy-egy Vas Andrást valakinek az óházába.

J. D. Köszönet a betegekért, a históriát kidongjuk.

B. J. Ne is emlegesse a havat és a hideget; mert még júliusban is fűteni kell majd. Olyan itt az időjárás, akáresak az amerikai magyarok nagyobb része.

V. J. A küldött dolog sorra kerül.

K. J. A két "Vas Andrást" elküld-tük címére. Igaza van, hogy azt minden valamire való magyarnak meg kellene vennie.

Tóth Péter pittsburghi honfitársat ezuton is felhívjuk, hogy szólaljon meg már egyszer.

Több dologról máskor szólunk.

BETEGLATOGATÓKAT

keresünk minden olyan magyarlakta helyen, ahol eddig nincs a Dongónak képviselője. Köszönettel vesszük a jelentkezéseket.

DR. L. H. HERBERT
volt ezredorvos

8005 W. JEFFERSON AVENUE,
Detroit, Mich.

SZÁRAZ SZALONOS

SZÜCS FERENC ÉS ALEX MIKLÓS
biztosítanak arról minden clevelandi magyart, hogy náluk tőkéletes a szárazság.

8510 Buckey Road, Cleveland, O.

MAGYAR AJTÓKON KOPOGTAT**“Vas András”**

GYÖNYÖRÜSÉGES HISTÓRIÁJA, AMIT
PATTOGÓ RIGMUSOKBA SZEDETT

Kemény György

A kivándorlásról, az amerikai magyarokról irt mű-
vészi kiállítású könyv ára:

Csinos kötésben . . . . . 2 dollár

Remek diszkötésben, a szerző sajátkezü
aláírásával . . . . . 5 dollár

Rendelje meg ezt a nagy művet, amelynél érdeke-
sebbet még nem olvasott. A rendelést küldje erre
a címre:

D o n g ó

1060-25th STREET,

DETROIT, MICH.